

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീനീലകണ്ഠദീക്ഷിതേന കൃതിഷു
॥ ശ്രീ രാമായണസാരസംഗ്രഹ രഘുവീരസ്തവഃ ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

|| ശ്രീ രാമായണസാരസംഗ്രഹ രഘുവീരസ്തവഃ ||

വേധോവിതീർണ്ണവിശദാനവിവർത്തതാം സ്യാ -

മപ്രസൂരൻ രഘുപതേ കുലതന്തുമസ്യ |

മന്യേ രരക്ഷിമ വിഭീഷണമപ്രമത്തോ

നിഃശേഷയനപി കുലം രജനീചരാണാം || 1 ||

യജ്ഞം രരക്ഷിമ മൂനേർയദി കൗശികസ്യ

യജ്ഞാത്മനസ്തവ തു താം വിദുരാത്മരക്ഷാം |

കീർത്തിം യദീച്ഛസി കൃതാർഥയ മാമനാഥം

കാകുത്സ്ഥ വീര കരുണാമസ്യുണൈരപാംഗൈഃ || 2 ||

ആരോപിതം പ്രഥമമേവ ധനുഃ പുരാതേ -

ർയന്നിഷ്ട്രയം നിഗമവാച ഉദാഹരന്തി |

ആപ്സൈവ ഭൂമിതനയാപ്യനപായിനീ തേ

മാനുഷ്യകാഭിനയമാത്രമിദം തദുഹേ || 3 ||

തേജോനിധൗ ത്യയി സമുദ്ര ഇവോദബിന്ദു -

സ്തേജോ യദി സ്വയമലീയത ഭാർഗവസ്യ |

കിം താവതാ ത്യയി രഘുദ്വഹ പൂർണ്ണമാസീത്

കിം ത്യേഷ താപസവടുഃ കൃപണോ ബഭൂവ || 4 ||

രാജ്യാഭിഷേചനവിധിഃ ശിരസി പ്രസക്തഃ

പിത്രാജ്ഞയാ പരിഹൃത്യോപ്യസകൃത്യായം |

കാകുത്സ്ഥ പര്യവസിതസ്തവ പാദുകായാം

കീർത്തിസ്തു ധീര ഇതി പൂരയതി ത്രിലോകീം || 5 ||

ആജ്ഞാം ഗുരോരഹൃദയാമപി സാധയിഷ്യൻ
സത്യവ്രതപ്രിയതയാ വിപിനം ഗതസ്ത്വം |
ബ്രഹ്മാർപണോപഹൃതകർമഫലോഽപി ലോകൈ -
ർഗൃഹ്ണീയ നാഹമിതി കിം മുനിമാത്മ മിഥ്യാ || 6 ||

ശഭ്രതാഃ സ്വസാരമുപലബ്ധവതഃ സ്തുടം പ്രാക്
ശങ്കേ തവാജ്ഞി കിയാനയമിത്യവജ്ഞാ |
നോ ചേഷ്ചതുർദശസഹസ്രികയാ ഭടാനാം
പ്രാപ്തം ദ്വിഷം വ്യജയമാഃ കഥമേക ഏവ || 7 ||

നേതൃസ്തുവാപി ജഗതാമഭവത് കദാചി -
നേതാ വിരാധ ഇതി നാമ യഥാ തഥൈവ |
വ്യാമോഹയന്നപി ജഗന്നിജമായയാ ത്വം
വ്യാമോഹിതോഽസി ഹരിണേന ഹിരൺമയേന || 8 ||

തത്തത്ഫലഃ സ സ വിധിഃ സകലാസ്തു ലോകാഃ
സ്വാത്മാനുചിന്തനവതഃ സുലഭാ ഭുവീതി |
വ്യക്തം ജടായുഷി ചിരാദിവമേവ സർവാം
കാകുത്സ്ഥ ലബ്ധവതി തേ ഘടിതാമപാംഗൈഃ || 9 ||

ഹത്യാ കബന്ധമടവീമഭിപർയടൻ യ -
ച്ഛാന്തഃ ക്ഷുധാ ബുഭുജിഷേ സദനേ ശബർയാഃ |
ത്വയ്യേകമാത്രകബലാർപണജം ഫലം വാ
ഭുക്താമിയം കഥമലം ന ജഗന്തി യസ്യ || 10 ||

മർത്യാത്മാമഭിനിനീഷസി ചേത്തദസ്തു
മർത്യേഷു കിം ഭുവി ന സന്തി പരാവരജ്ഞാഃ |
ബോദ്ധ്യം സ്വതോഽപി നിലയം തദരേർവിനൈവ
ദൈൻയം രഘുദ്വഹ കിയത്കിയദൻവകാർഷിഃ || 11 ||

ഏകേന സപ്ത ച തരൂനിഷുണാപവിധ്യൻ
പാദാഞ്ചലേന ദശയോജനമസ്ഥി ധൂൻവൻ |
മഥ്നൻ സുതം സുരപതേരപി ലീലയൈവ
കിം മന്യസേ മനുജതാ പ്രകടീകൃതേതി || 12 ||

പ്രസ്ഥാപിതാ മൃഗയിതും രവിജേന സീതാം
ദൂതാഃ സമം രഘുകുലോദ്യഹ യദ്യപിമേ |
ഭാരസ്തഥാപി നിഹിതോ ഭവതാഞ്ജനേയേ
കസ്താം പരാം ചിതമവൈതു പരഃ ശിവാംശാത് || 13 ||

ദൃഷ്ട്യാഭിലപ്യ പരിതോഷ്യ ച സേവയാ ത്വം
നാബോധി യത്സുഖമബോധി തദാത്മതത്ത്വം |
യദുർശനോദ്യമത ഏവ ഹനുമതാ താം
ത്വത്തോപി സേവ്യചരണാം ക്ഷിതിജാമുപാസേ || 14 ||

ഉത്തീർയ സിന്ധുമുപലഭ്യ സുതാമവൻയാഃ
നിർദഗ്ധശാത്രവപുരോ നിഹതാരിസൈന്യഃ |
ബ്രഹ്മാസ്ത്രോപി ഹനുമാനഭവന്ന ബദ്ധഃ
കിം വിശ്വമാത്യഭജനാത്പരതോപി ബന്ധഃ || 15 ||

നിത്യം സുഷുപ്തിഷു പരിഷ്വജസേ ന രാമ
ദൂതാനി കിം നിഖിലഭൂതഗുഹാശയസ്ത്വം |
ആസാദ്യ തത്പ്രകടമർമ്മമവാപ കീർത്തി -
മാചന്ദ്രതാരവിമലാമനിലാത്മജൻമാ || 16 ||

സിന്ധും വിശോഷയിതുമദദിഷേ കിലേഷും
പ്രജ്യാലിതേ ശയനവേശ്വനി പാവകേന |
കാന്താസഖഃ ക്വ വിഹരിഷ്യസി താത പശ്ചാ -
ദിത്ഥം ഹി നാമ ധിഷണാം ജഹതി സൂരാന്ധാഃ || 17 ||

സൈരം തരന്ത ഇതരാനപി താരയന്തി
പ്രാഞ്ചസ്ത്രിലോകഗുരവോ ഗതശോകഹർഷാഃ |
ഇത്യാഹുരാഗമവിദോ യദിദം ത്വദീയേ
സേതൗ നിരൈക്ഷിഷി ചിരായ മഹോപലേഷു || 18 ||

ത്യാമേവ നാമമുപയാതവതോരരാതേഃ
സോദർയയോഃ സമമവിന്ദത രാജ്യമേകഃ |
അന്യാ തു നിഷ്കരൂണമേവ വിരൂപിതാസീ -
ദീദൃഗ്വിധാനി ഹൃദയാനി മഹേശ്വരാണാം || 19 ||

ഹസ്തേ വിലഗ്നമപി രാവണമാദ്യയുദ്ധേ
ദേവോ മുമോച ദയയേതി പരിഷ്കുവന്തി |
ത്യാം ബാലിശാസ്തനുദ്യതോ ന തു ത്വേവയന്തി
നിഃശേഷരാക്ഷസവധാഭിനിവേശരൗക്ഷ്യം || 20 ||

നാഗാസ്ത്രബന്ധപരൂഷാം സൂര നാമ വേലാം
കീദൃഗ്വ്യഥാ തവ തദാസ കിയദ്വിധേതി |
നിത്യാ ദശാ ചലതി സാ ദവബന്ധതോ മേ
ഇന്താതവ്യഥേ സകരുണേ കിമിതോ വദേയം || 21 ||

സഭ്രാത്യബാധവസുതം സബലം സദ്യത്യം
ലങ്കേശ്വരം ത്വയി ജിഹ്വാംസതി ലബ്ധബോധഃ |
ആഗഃ പ്രമാർഷ്ടുമവിചാർയ വരാർപണോത്ഥം
സ്യാസ്ത്രം ഗതസ്തമവധീത്വയമേവ വേധാഃ || 22 ||

അഗ്നൗ വിശേതി ശബരീശരഭംഗയോർയ -
ദാഇന്താമദാസ്തുമനിഷിദ്യ ഗിരാപി കിഞ്ചിത് |
ദൃഷ്ട്വാ തതോ രഘുപതേ ദയിതാ ത്വയാപി
ജ്വാലാകലാപജ്ജ്വലം ജ്വലനം വിശന്തീ || 23 ||

അബ്ജൈവ സാ പ്രഥമതോ ധരണേസ്തോഭു -
ഇജാതാ തതോ ജ്വലനതോപി യതസ്തുഭൂഹേ |
സർവാഗമാന്തപരിഘൃഷ്ടസദാഖ്യമൂർത -
ഭൂതത്രയാവതരണാദഭവത്സതീതി || 24 ||

ദത്താം പുരൈവ ജനസംസദി പാദുകായൈ
രാജ്യശ്രീയം പുനരുപേത്യ യദഗ്രഹീസ്ത്വം |
ദത്താപഹാരരസികേന തതസ്ത്വയൈഷാ
ദത്താപി ദേഹിഷു മൃഷൈവ രഘുദ്വഹ ശ്രീഃ || 25 ||

ദാതാ ബഭൂവിഥ കപീന്ദ്രവിഭീഷണാഭ്യാം
സ്വം സ്വം പദം ത്വമനുമത്യ യതസ്തോഹം |
മഹ്യം മദീയമപി താത്ത്വികമേവ രൂപം
കിഞ്ചിത് പ്രദർശ്യ ഭജ കീർത്തിമിതി സ്തുവേ ത്വാം || 26 ||

മിഥ്യാപവാദകലയാപി വിഹായ ശുദ്ധഃ
സദ്യഃ പ്രിയാം സുദ്യവ്യാമാത്മനി സമ്പ്രവരുധേ |
സ്വാമിൻ ജഗജ്ജനയിത്യുത്പാപവാദേ
സൈരം പ്രവർത്തയസി കിം ഭവമീദൃശം നഃ || 27 ||

ലങ്കാരണോപഹൃതരാക്ഷസരാജകോസൗ
വിപ്രാർദകം തു കമപി ത്വയി ലിപ്തമാനേ |
പ്രാതിസ്രികം പ്രതിനിധിം പുനരാചകാക്ഷ
കാലസ്തുപസ്വിനമഹോ വൃഷലം കരോരഃ || 28 ||

പ്രാന്തേ ക്വചിദ്ധിമഗിരേർഹിമവർഷദഗ്ധേ
പ്രാപ്തം ശ്രമേണ മഹതാ ഭരതേന രാജ്യം |
പശ്യൻ ഭുവം ച ലവണസ്യ കനിഷ്ഠലബ്ധാം
സൗമിത്രിരൈഹത ന രാജ്യകഥാം സുമേധാഃ || 29 ||

പ്രാചേതസഗ്രമിതകാവ്യനിവേദ്യമാന -
നിഃസീമഭവ്യചരിതാപി ഭവന്നിദേശാത് |
യാ പ്രത്യയായ യതതേ സു സതാം സമക്ഷം
സാവിന്ദത പ്രകൃതിമേവ സുതാ ധരൺയാഃ || 30 ||

പ്രസ്ഥാപ്യ ഭൂമിതനയാം പരമം പദം പ്രാക്
സൗമിത്രിമപ്യനുപദം ഭൂജഗാവതാരം |
സദ്യസ്സൃജന്നിവ ദിവം ഗമയന്നുപായാത്
സജ്ജീചകർമ്മ ശയനീയമിതി പ്രതീമഃ || 31 ||

ദ്യൗരർപിതാ ഖഗവരായ മഹോപകർത്രേ
ദത്തം പദം തദധികം വിഷയാശ്രിതേഭ്യഃ |
നാമാപി തേ സകൃദകീർതയതേ തു മഹ്യം
സായുജ്യമേവ രഘുപുംഗവ ദാതുമർഹം || 32 ||

സത്യപ്രിയായ ശരണാഗതവത്സലായ
സർവാപദാം പ്രശമനായ സകൃത്പ്രപത്ത്യാ |
ശ്രീരാമനാമപരിപൂതജഗത്രതായ
സീതാസഖായ പുരുഷായ നമോ നമസ്തേ || 33 ||

|| ഇതി ശ്രീ രാമായണസാരസംഗ്രഹ രഘുവീരസ്തവഃ സമാപ്തഃ ||